

воду важливості власних НІОКР і патентного захисту. Ми вважаємо, що це відображає як нерозвиненість інноваційної інфраструктури, зокрема, інститутів інтелектуальної власності, так і розмаїтість сфер інтересів респондентів. У той же час в умовах нестабільного і слабо структурованого інституціонального середовища закономірна перевага особистих зв'язків і превалювання індивідуальних норм і правил стосовно загального.

Виконані нами дослідження регіонального ринку інновацій показали, що існують структурні дисбаланси між пропозицією та попитом на інноваційні розробки за різними характеристиками. Багато в чому це пов'язане з існуючими особливостями вітчизняної інноваційної системи, у якій недостатньо розвинуті інститути, що трансформують знання в інновації. У числі таких інститутів особливе місце займають малі інноваційні фірми, які є «двигуном» інновацій.

Чухрасва Наталія Миколаївна

к.е.н., ст. викладач кафедри економіки підприємств

ДВНЗ «Київський економічний університет імені Вадима Гетьмана», nataliya_nch@mail.ru

Грива Катерина Юріївна

студентка 2 курсу, МЕІМ, гр. 201,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,

Katya_malysheva_1997@list.ru

МІСЦЕ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

МЕСТО ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

LOCATION INNOVATION PROCESSES IN AGRICULTURAL ENTERPRISES

Анотація. У роботі розглянуто стан і проблеми інноваційних процесів на сільськогосподарських підприємствах та їх місце в економіці. Дана оцінка матеріально-технічної бази економічних показників і визначені основні напрями підвищення інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств.

Аннотация. В работе рассмотрены состояние и проблемы инновационных процессов на сельскохозяйственных предприятиях и их место в экономике. Дана оценка материально-технической базы экономических показателей и определены основные направления повышения инновационной деятельности сельскохозяйственных предприятий.

Abstract. The paper discusses the status and problems of innovation processes in agricultural enterprises and their place in the economy. The estimation of the material and technical base of the economic indicators and the main directions of improving the innovation of agricultural enterprises.

У наш час економіка України познає економічної та фінансової кризи. Більшість сільськогосподарських товаровиробників стали банкрутами або неконкурентоспроможними. Знизився рівень рентабельності виробництва, аграрний сектор втратив платоспроможність. Матеріально-технічна база підприємства не відповідає вимогам сучасності. Професійний консерватизм ще більше посилює проблему персоналу сільськогосподарських підприємств, через це підривається основа розвитку в минулому не тільки галузі, а й суспільства в цілому, продовольча безпека держави під загрозою, демографічна криза зростає у сільській місцевості, зростає бідність і безробіття населення, трудова міграція стає активною.

Важлива роль в економічному зростанні національної економіки належить інноваціям, які слугують підґрунтям для ефективного розвитку підприємницьких структур у довгостроковій перспективі. Тільки завдяки такому підходу можна розірвати коло виробничих, технологічних, ресурсних обмежень. Багато вітчизняних і зарубіжних учених присвячували свої праці проблемам інноваційного розвитку економічних систем: В. Я. Амбросов, М. М. Гаврилюк, Н. Г. Филимонова, П. Т. Саблук, Б. Твісс, В. Трегобчук, В. Г. Чабан та ін. Вони досліджували ряд практичних і теоретичних питань, присвячених проблемам підвищення інноваційного розвитку підприємств.

Головною умовою подолання наслідків трансформаційного спаду національної економіки, реалізації в сільському господарстві стратегії структурних реформ і оздоровлення проблемних підприємств є прийняття інвестиційно-інноваційного механізму модернізації сільськогосподарських, орієнтованого на повне оновлення управлінсько-організаційного та техніко-технологічного виробництва. Шкода, але діюча модель інвестиційного процесу в аграрній сфері економіки в цілому продовжує бути малоефективною, в якій відсутні основні джерела інноваційного зростання, та непослідовність заходів державної аграрної політики в інвестиційній сфері. Завдяки чому стримуються процеси економічного оздоровлення підприємств-банкрутів. На сьогоднішній день на сіль-

ськогогосподарських підприємствах існує значна кількість основних технічних засобів, які були зняті з експлуатації, що перевищило у 10—20 разів кількість придбаних. Результатом стало те, що обсяг зернозбиральних комбайнів збільшився на 46 тис. машин, кількість тракторів зменшилася на 220 тис., кормозбиральних комбайнів — майже на 30 тис. та іншої сільськогосподарської техніки — на десятки тисяч. Навантаження на один обліковий трактор перевищило 100 гектарів і 250 гектарів ранніх зернових на комбайн у зв'язку з чим, щорічні втрати зерна досягають близько 5—10 млн т і значна його кількість переходить у клас кормового. Також 80 % техніки на сільськогосподарських підприємствах відпрацювало свій амортизаційний вік експлуатації потребує великих затрат на відновлення своєї працездатності [1, с. 80—83]. Виробництво продукції аграрної галузі за січень—липень 2015 р. порівняно з відповідним періодом 2014 р. зменшилися на 0,6 %, а на сільськогосподарських підприємствах — на 4,7 %. Також рослинництво зменшилось на 5,7 %, у тому числі на сільськогосподарських підприємствах — на 15,7 %; тваринництво зросло на 3,3 %, а на сільськогосподарських підприємствах — на 9,0 %. Але, що стосується рогатої худоби, то відсоток зменшився на 10,3, а середньодобові прирости її живої маси — на 4,2 %. Наслідком такої ситуації виступає те, що обсяг реалізованої продукції підприємствами аграрного сектору зменшився на 9,0 % [2, с. 19—22]. Основними напрямками інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств, за допомогою яких підвищується економічна ефективність, є:

- **технологічні** (розробка нових технічних виробництв і зберігання сільськогосподарської продукції);
- **маркетингові** (кон'юнктурні дослідження ринків збуту і виявлення нових сегментів споживання);
- **асортиментні** (виробництво екологічно безпечних продуктів споживання);
- **інфраструктури** (вироблення інституційних структур, які охоплюють всю інноваційну діяльність).

Підвищенню економічної ефективності та забезпеченню сільськогосподарських підприємств конкурентними перевагами перешкоджає проблема впровадження інновацій, оскільки темпи розвитку аграрних досліджень не повністю відповідають потребам сільського господарства і зростаючому попиту на передові технології з боку підприємницького сектору.

Зрозуміло, що у вирішенні цього питання головною повинна бути держава. Головну роль має відігравати державно-приватне партнерство яке має забезпечити тісні зв'язки між наукою і ринком. Отже, інноваційний розвиток аграрних підприємств буде реальним, коли будуть виконані такі завдання:

- сформування комплексу взаємозв'язаних галузей, які роблять ідеї реальними: від основних досліджень до освоєння інноваційних ніш ринку;
- забезпечення науково-технічної сфери матеріальними та фінансовими ресурсами;
- створення інституційного середовища для продукування інновацій. Необхідними є як спеціалізовані організації, так і відповідні закони, оскільки дуже важливою є своєчасність впровадження результатів досліджень;
- зробити здатними до конкуренції центри знань, при цьому об'єднати науково-дослідні організації та вищі навчальні аграрні заклади з метою встановлення швидкої співпраці;
- у сфері створення інновацій визначення системи стимулювання;
- підсилити роль суб'єктів аграрного підприємництва в інноваційному процесі;
- сформування системи перепідготовки та підготовки кадрів, що є необхідною умовою для реалізації деяких інноваційних проектів;
- забезпечення контролю за використанням інновацій, яке є необхідним для того, щоб визначити їх відповідність технічним, екологічним та іншим вимогам;
- визначення ролі участі держави в управлінні інноваційними проектами [3, с. 68—72].

Отже, при постановці даного комплексу різних завдань, пов'язаних з переходом на інноваційний шлях структурного перетворення сільського господарства, треба зробити наявним системність і комплексність їх вирішення. Тільки в такому випадку можливе надання вітчизняному аграрному сектору статусу конкурентоздатної та стабільної галузі.

Література:

1. Амбросов В.Я. Інноваційний фактор підвищення ефективності виробництва яловичини // Економіка АПК. — 2004. — №11. — С. 80—83.
2. Гаврилюк М. М. Агропромисловому виробництву - інноваційний шлях розвитку // Економіка АПК. — 2005. — № 8. — С. 19—22.
3. Чабан В. Г. Інновації як умова підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору / В. Г. Чабан // Економіка АПК. — 2006. — № 7. — С. 68—72.